

Ouderenzorg naar Duits voorbeeld

26 augustus 2010

In bestuurlijk Nederland worstelen we met de zorg voor en de betaalbaarheid van de vergrijzende bevolking. Ouderdom wordt vooral zorgelijk benaderd. We praten lang en veel over hoe de problemen de baas te worden en ontberen daarna de daadkracht en het tempo om werkelijk het verschil te maken. In Duitsland gaan ze daar heel anders mee om. Als je daar oud en/of afhankelijk bent kun je gewoon onderdeel blijven van de samenleving.

Zorg als onderdeel van het gewone leven

Tijdens een korte fiets- en kampeervakantie langs de Weser zie ik dagelijks hoe vanzelfsprekend de zorg hier onderdeel is van het gewone leven. In de straten van de stadjes en dorpjes waar we doorheen rijden, zie ik de ene na de andere etalage van zorg- en verplegingswinkeltjes met duidelijke informatie wat hun diensten zijn en telefoonnummers voor de nacht en spoed. Ook tref ik een kleinschalige Phlege Einrichtung met een welkomstbord waarop klip en klaar staat wat je waar kunt vinden en een uitnodiging om gebruik te maken van het café. Ook op de kleine auto's waarmee de zorg aan huis wordt verricht duidelijke informatie; niet alleen de naam staat erop, maar ook voor welke diensten je bij hen terecht kunt en telefoonnummers en e-mailadressen om de organisatie te bereiken.

Woon-, zorg- en cultuurparadijs

Oponthoud door lekke banden, striemende regen en harde wind doen ons (lafhartig) besluiten een hotel te zoeken in het Midden-Duitse stadje Stolzenau aan de Weser. Het sprookjesachtige vakwerkhôtel met bürgerliche kuche aan de fietsroute zit vol. Maar ze laten ons niet aan ons lot over: alle hotels en kamerverhuurders worden gebeld en ze weten voor ons kamers te bemachtigen in het plaatselijke Gästehaus der Nationen.

Het blijkt een toevalstreffer. Ons onderkomen is een voormalige Nederlandse kazerne waar tot een kleine tien jaar geleden zo'n 600 militairen gelegerd waren. Je kunt je voorstellen wat een aderslating dat was voor een stadje met 7500 inwoners qua economie, levendigheid en werkgelegenheid. De kazerne is omgetoverd tot een prachtig woon-, zorg- en cultuurparadijs voor jong en oud. De buitenruimte is als een klein park ingericht met weides, speelterreinen en wandelpaadjes. Op het terrein bevinden zich naast de dertig drempelloze hotelkamers, een Gaststätte annex Biergarten, muziekschool, schildercentrum, beheitzes zwembad, tennishallen, ontspanningsruimten, conferentiezalen en seminarruimtes en het 80 jaar oude Poppenmuseum van Stolzenau. De folder over het Gästehaus ontvangt ons met de woorden Mit Freu(n)den verweilen an der Mittelweser. Geen woord (bewust?) over het woon- en levenconcept van het terrein, waar je als hotelgast

trouwens niets van merkt.

Vanaf de hoofdweg kun je het Gästehaus niet missen, een groot bord wijst je de weg en ook bij de ingang wordt je hartelijk welkom geheten.

Subsidie uit verschillende potten

De ondernemer/eigenaar serveert 's morgens zelf ons ontbijt. Hij vertelt dat hij met zijn idee voor het nieuwe leven van de kazerne alle instanties is afgegaan en uit verschillende potten subsidie krijgt voor de activiteiten. Hij heeft zelf het terrein en de opstallen gekocht.

Van de kazerne zijn 150 woningen gemaakt waar dwars door elkaar ouderen en gezinnen wonen.

Gemiddeld zijn er zo'n dertig tot veertig medewerkers op het terrein actief, van wie maar een paar voor het hotel en het schoonhouden en onderhoud van de openbare en gemeenschappelijke ruimten zorgen. Zij zijn in dienst van het Haus der Nationen. De overige medewerkers uit het stadje en de omgeving komen bij de ouderen die hulp nodig hebben thuis: "Ich funktioniere nur wie einen Moderator für die Alteren ins finden von einem Plegearbeiter. Ich glaube in der Kombination von Alt und Jung. Dass harmonisiert doch besser."

De beste rollator: het supermarktkarretje

Het hotel loopt goed. Er zijn maar wat veel oud-militairen die met hun familie en vrienden een pelgrimsreis terugmaken of er een reünie met de oude maten willen vieren. En de marketing voor gebruik van de conferentiezalen vindt plaats door te appelleren aan de sociale doelstelling en de voormalige functie van het gebouw.

Als de eigenaar mijn fiets met lekke achterband in zijn auto legt om naar de fietsenmaker te brengen, wijst hij mij op de grote E-Kauf supermarkt net buiten het Haus der Nationen-terrein. De beste rollator is het supermarktkarretje. De nabijheid van de supermarkt is belangrijk voor de zelfstandigheid en de participatie van de ouderen. Iedereen kent elkaar ook en zo creëer je veiligheid en gevoelens van geborgenheid.

Er zijn op het terrein nu zo'n dertig tot veertig woningen waarin ouderen wonen, maar dat kan al naar gelang de vraag verschillen. Rijk wordt de ondernemer er niet van. Hij zegt dat hij er met zijn gezin behoorlijk van kan leven.

Investeren in de toekomst van jong en oud

Terug op de fiets vraag ik mij af wat toch de condities zijn die in Duitsland wel als vanzelfsprekend tot dit soort initiatieven leiden. En waarom worden deze niet veel meer massaal geïmporteerd naar de Nederlandse ouderenzorg? Ik weet dat er met enige regelmaat studiereizen naar Duitsland zijn. Veel moet er dus al bekend zijn.

Wij hebben in Nederland nog een lange weg te gaan op het gebied van multi-leeftijd- en multifunctioneel bouwen en exploiteren. Alle prima initiatieven van woonservicezones en kleinschalig wonen ten spijt, het merendeel van de huidige nieuwbouwplannen in de verzorgings- en verpleeghuissector is nog steeds 'mono-aged'.

Ik pleit ervoor dat we in Nederland op zoek gaan naar oude gebouwen en plekken en ondernemers uitnodigen die de visie en moed hebben om te investeren in de toekomst van het wonen en leven van jong en oud.

Het Gästehaus der Nationen laat zien hoe maatschappelijk, persoonlijk en zakelijk ondernemen, winst voor bewoners, gemeenschap en de ondernemer oplevert. Ouderdom als lust. Een perspectief waar je naar uitzielt.

Auteur: Hetti Willemse, Publicarea